63ste Jaargang No. 5024

DAGBLAD

AMIGOE DI CURAÇAO

Donderdag 30 Januari 1947

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 8J Willemstad Adres: Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie Paulus drukkerij Conscientie-steeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba J. E. Croes, Postbus 14 Oranjestad ... 38

Schermerhorn waarschuwt Sjahrir

Italie wil ook de Vrede met Duitsland helpen opstellen

BRIEF VAN SCHERMERHORN.

De commissaris generaal Schermerhorn schreef een brief naar Sjahrir, waarin hij eist dat men zal ophouden met artillerievuur, anders zouden de Nederlandse militairen genoodzaakt zijn om maatregelen te treffen.

SCHERMERHORN EN SJAHRIR

Nu geen handdrukken, maar dreigend de vinger opsteken.

Het Republikeinse leger scheen deze maatregelen te vermoeden en evacueerde zowel troepen als autoriteiten uit de streek van Kriang. Aneta, 30.1).

OOK ITALIË.

Italië vroeg ook om mee te mogen doen aan het opstellen van de vrede voor Duitsland. De rede, dat Italië ook mee wil doen moet men hierin zoeken, dat Italië op morele wijze mee heeft geholpen aan de overwinning van de verenigde landen. De Italiaanse gezant te Londen overhandigde een nota over deze quaestie aan de vertegenwoordiger der grote vier in conferentie in die stad bijeen. Men meent, dat Amerika wel genegen zal zijn op dit verzoek in te gaan, doch de houding van Rusland en Frankrijk is nog niet direct duidelijk.

Men meent, dat Rusland wel niet zonder moeilijkheden te maken op dit verzoek zal ingaan.

In de nota, die de gezant Nicolo Caradine overhandigde wordt het verzoek gerechtvaardigd door er op te wijzen hoeveel offers het Italiaanse volk gebracht heeft, terwijl daarnaast gewezen wordt op de bijdragen, die men leverde voor de geallieerde zaak na de vrede, toen Italië de staat had van medeoorlogvoerend land. (Londen, (AP) 30.1).

ZAL PALESTINA VERDEELD WORDEN?

Uit Londen wordt bericht dat het cabinet tot de slotsom is gekomen dat verdeling van Palestina in onafhankelijke Arabische en Joodse staten, noodzakelijk zal zijn om tot een oplossing van de Palestijnse quaestie te geraken. De bron die dit bericht gaf, vermeldde er evenwel niet bij dat de deling welke men zich voorstelt, een punt van besprekingen, veel minder van beslissing zal vormen voor de thans gehouden Engels-Arabische Conferentie. Volgens de berichten zal Groot-Brittannië de deling van Palestina moeten opleggen, dan wel de zaak naar de Verenigde Naties verwijzen met een aanbeveling tot deling (Londen, (AP) 29.1).

DE EIGENLIJKE MINISTER.

Senator Arthur Vandenberg werd aangeduid als „de eigenlijke Minister van Buitenlandse Zaken" van Noord-Amerika door Professor Eugene Tarle, een vooraanstaande Russische historicus, in een lezing, welke hij te Moskou hield over het onderwerp „Geheime diplomatie en open diplomatie". Een overzicht gevend van de geheime diplomatie sinds het begin van de achttiende eeuw, zeide Tarle, dat zij nog steeds bestond, in landen zoals de Verenigde Staten, Groot Brittannië en in mindere mate, Frankrijk (Moskou, (AP) 29.1).

DE GASPERI NOG BEZIG.

De Gasperi onderbrak zijn beraadslagingen omtrent de cabinetsvorming teneinde een onderhoud van dertig minuten te hebben met Sir William Morgan, Geallieerd Opperbevelhebber in het Middellandse Zeegebied. Men weet niet of de reeds negen dagen oude cabinetscrisis besproken werd. Wel gaan er berichten dat zij de vraagstukken die ontstaan zijn door de emigratie op grote schaal van de Italianen uit Pola en andere gebieden van Venezia Guilia welke van Joegoslavië moeten worden afgestaan, besproken hebben. Ook zeide men dat het mogelijk was dat het vredesverdrag met Italië besproken zou worden. De steeds groter wordende oppositie tegen de goedkeuring door Italië van dit verdrag is misschien een der factoren die de vorming van een nieuw cabinet in de weg staan. Vooral de Italiaanse vloot heeft zich hevig tegen het verdrag gekant (Rome, (AP) 29.1).

MESSERSMITH.

Men meldt dat de Noordamerikaanse gezant te Argentinië per vliegtuig naar zijn standplaats te Buenos Aires is teruggekeerd (Washington, (AP) 29.1).

AARDBEVING.

Men nam op het seismografisch instituut van de Fordham universiteit te New York een aardbeving waar, die vrij hevig was en waarvan de kern zou liggen in het Noorden van Chili (New York, (AP) 29.1).

BEVIN ZIEK.

Uit officiële bron wordt bericht dat Bevin voortdurend in contact staat met zijn medische adviseurs in verband met zijn ge-

BEVIN
Is ziek.

zondheidstoestand. Bevin mocht veertien dagen lang niet werken in verband met een lichte hartaanval (Londen, (AP) 29.1).

ONDERGRONDSE.

Een van de twee personen die door de ondergrondse in Palestina gevankelijk was weggevoerd is in vrijheid gelaten, terwijl men tevens door de radio meldde, dat men ook de tweede persoon weer in vrijheid zou stellen, maar dan zoals men zeide „op de tijd die wij hebben vastgesteld" (Jeruzalem, (AP) 30.1).

HANDEL IN BRAZILIË.

Men meldt uit New York, dat volgens een artikel in het bekende tijdschrift „Fortune" waarin een overzicht gegeven wordt van de economische situatie in Brazilië er in het jaar 1946 een belangrijke daling der prijzen plaats had in dat land. Men meent echter dat de situatie op handelsgebied niet als ernstig beschouwd moet worden (New York, (AP) 30.1).

DE CONFERENTIE TE LONDEN.

Men weet uit Londen te berichten, dat de Noordamerikaanse vertegenwoordiger op de vóór-conferentie van Londen gisterenavond opkwam tegen Rusland voor de rechten van de kleine landen, en ook verlangde, dat zij mee kunnen doen aan het opstellen van de vrede met Duitsland. Hij liet uitkomen dat het een recht was voor deze landen, die aan de oorlog hebben meegedaan en dat zij het konden vragen als toekomende aan hun waardigheid als landen die de oorlog meemaakten (Londen, (AP) 30.1).

GEEN PROEFVLUCHT.

De geruchten deden de ronde dat de K.L.M. een proefvlucht zou maken met een vliegtuig met vastgezet hoogteroer. Dit teneinde te kunnen bepalen of dit de oorzaak was van het ongeluk te Kastrup. Heden werden deze geruchten door de K.L.M. tegengesproken. (Aneta, 30.1).

OVERBRENGING STOFFELIJK OVERSCHOT.

De minister van oorlog deelde mede, dat de regering in principe besloten heeft om het stoffelijk overschot van de in Duitsland gestorven militairen en burgers, op rijkskosten naar Nederland over te brengen. (Aneta, 30.1).

LAKE SUCCESS.

Men meent volgens de A.P.-correspondent John Parris, dat de vertegenwoordiger van de Verenigde Staten op de veiligheidsraad de heer Warren Austin na besprekingen met Truman en Marshall als standpunt van de Amerikaanse regering zal opkomen voor een gelijktijdige behandeling van de internationale controle op de atoomenergie en de ontwapeningsquaestie.

Austin begon vandaag met zijn conferenties, om de raad over het dode punt heen te helpen. (Lake Success, (AP) 30.1).

BLOK TEGEN DE SOVJET.

De „Isvestia" meent, dat Churchill een blok willen vormen van het verenigde Europa met geen andere bedoeling dan een blokvorming tegen Rusland. De vroegere fascistische landen zullen hier wol bij spinnen en voor hen komt de goede oude tijd weer terug. (Moskou, (AP) 30.1).

NOG STEEDS IS GASPERI ZOEKENDE.

Men meent dat de Gasperi, die nog steeds geen cabinet kon samenstellen, voordat hij naar de vergadering van zijn partij der Christelijke Democraten zal gaan, eerst naar de kamer zal komen om een votum van vertrouwen te krijgen voor zijn pogingen. Men neemt, dat de Christelijke Democratische partij het goed zal vinden, dat hij het ministerie van buitenlandse zaken aanbiedt aan de bekende graaf Sforza. Men neemt dan aan, dat Sforza zal moeten toetreden tot dit cabinet niet als republikein, want de Republikeinse partij wenst niet aan dit cabinet mee te doen, doch Sforza zou de post moeten aannemen als onafhankelijk lid. (Rome, (AP) 30.1).

VERTRAGING IN LISSABON.

Het vliegtuig, waarmede Prins Bertil op terugreis was, om aanwezig te zijn bij de begrafenis van zijn broer, onderging een vertraging van 24 uren te Lissabon. Hedenmorgen, ongeveer 30 minuten na hun vertrek uit Lissabon, moest het vliegtuig weder terugkeren wegens motor-defect (Lissabon, (AP) 30.1).

het nieuws van vandaag

In Indië gaat het toch nog niet goed, men had weer **schermutselingen waarbij** zelfs met kanonnen werd geschoten. Het werd té erg en Schermerhorn heeft de pen opgenomen, om eens een brief aan Sjahrir te schrijven, om te vertellen dat het uit moet zijn. We kennen de inhoud van de brief niet. Het telegram van „Aneta" zegt, dat de brief in eisende toon gesteld is, en dat er gedreigd wordt met de maatregelen van de Nederlandse militairen.

De tekst is niet vrij gegeven zeker, wat ook wel niet kan, vóórdat de brief in handen komt van degene aan wie de brief gericht is.

Er zijn altijd van die mensen, die nog schijnbaar hopen, dat het in Indië toch „goed" zal gaan, daar het „misgaat", m.a.w. mensen, die hopen dat nu reeds duidelijk zal komen vast te staan, dat die Republikeinse regering wel kan **beloven,** doch toch **niet na kan** komen. We moeten afwachten. Toch geloven we wel uit het feit, dat de commissaris-generaal Schermerhorn overging tot het schrijven van zulk een brief, dat de situatie werkelijk critiek gaat worden.

De nieuwsverlening is erg kort en vertelt ook niet, waarom de andere twee commissarissen niet mede ondertekenden.

Italië verraste niet, doordat de Gasperi klaar kwam, de man is nog steeds zoekende en wil nu de bekende antifascist graaf Carlos Sforza als minister van buitenlandse zaken, doch doordat de gezant van Italië daar in Londen een nota kwam overhandigen bij de grote Vier-vertegenwoordigers, waarin hij vraagt of Italië ook mee mag doen met het opstellen van de vrede van Duitsland. Men heeft inderdaad ook wel wat in de melk te brokkelen. In Italië was geen vrijheid en men kon niet veel doen in sommige opzichten, doch men hielp later openlijk goed mee.

Duitsland moet zwaar boeten voor die grote fout van de oude heer Hindburg die vandaag — hoeveel jaar geleden? — mijnheer Hitler ging vertrouwen en hem een ministerie liet maken. Met dat kanselierschap begon de ellende, waar de wereld nog om rouwt.

In het nieuws ziet U ook weer de dagelijks terugkerende aanvallen der Russen. Het lijkt wel systeem, bijna iedere dag komt men moeilijkheden opmerkingen, bezwaren, zure beschouwingen, achterdochtige uiteenzetingen enz. enz. Is dat een manier om stemming te scheppen? Laat de heren nu elkaar openlijk de waarheid gaan zeggen. We moeten nog zien wat Marshall als nieuwe stem in het kapittel zal gaan doen. Hij is een militair en men zegt, dat een militair openlijk is resoluut, men meent zelfs, dat militairen helemaal niet geschikt zijn voor dat wat een diplomaat juist zo eigen is, want dat staat hem juist als militair tegen. We zullen zien in Moskou als daar op 10 Maart de vrede klaar moet komen.

De Parlementaire commissie vertelden de Hollandse kranten gisteren, waren diep getroffen bij hun bezoek aan de hospitalen op Curaçao. Zij prezen het werk van de Isla als een groots voor geheel het koninkrijk.

De secretaris generaal der Verenigde Landen Lie is om het met een term te zeggen uit de kinderspelen „heet", hij is nu zeer dicht bij Curaçao. Gisteren was hij in Santo Domingo waar hij ere-doctor werd aan de universiteit, meldt de A.P.

Men zal tevreden zijn, als men leest dat de vrijgesproken tegen Hans Fritsch nu tien jaar geëist wordt in Neurenberg.

INDRUKKEN IN LONDEN.

Januari 1947.

Als men in Londen aankomt na het invallen van de duisternis, merkt men onmiddellijk, dat Engeland een reusachtig tekort aan brandstoffen heeft. De straatverlichting laat de stad in het halfdonker. Het is natuurlijk beter dan in oorlogstijd, maar daar is dan ook alles mee gezegd. Sommige wijken waren gedurende een aantal uren geheel van electriciteit verstoken. Het was er pikdonker. Doktoren konden zelfs hun röntgenapparaten niet gebruiken. Betreedt men een huis of een hotel, dan verbaast men zich — komende uit het oververwarmde New York — over de koude. Men aarzelt of men zijn jas wel zal uitdoen. Steenkool en nog eens steenkool is het wat er ontbreekt. Op 1 Januari 1947 zijn de kolenmijnen net genationaliseerd. Zij zijn door de Staat overgenomen. Optochten van arbeiders werden gehouden met Ministers aan het hoofd om dit feit te gedenken. Bestaat er verband tussen de staatsexploitatie van de mijnen en de kolenschaarste? Dit is beslist niet het geval. Indien men de huidige moeilijkheden in de behoefte — voorziening van den mens in alle landen in het juiste licht ziet, dan moet men zich er in de eerste plaats rekenschap van geven, dat er in alle landen minder werkelozen zijn, dat in het algemeen gesproken het inkomen van arbeiders en kleine luiden is toegenomen. Zij, die vroeger op een houtje moesten bijten, kunnen thans betalen voor beter voedsel. In andere woorden er zijn veel meer kopers, elk op zichzelf zijn zij van geen betekenis, maar met zijn allen hebben zij heel wat in de melk te brokkelen.

En melk is een goed artikel om dit duidelijk te maken.

Een volwassene krijgt niet meer dan twee flessen melk per week.

De vraag rijst: is er een tekort aan melk.

Indien men de cijfers opslaat, dan ziet men, dat de productie van melk in Engeland thans bijna een vierde meer is dan in 1938, maar er is een geweldig tekort. In 1938 konden er veel moeders voor hun kinderen geen melk konden kopen, daarom bleef er voldoende over voor hen, die wel melk konden betalen. Thans zijn er veel meer moeders, die hun kinderen van melk kunnen voorzien. Met meer melk dan in 1938 is er daarom toch in 1947 een tekort. En zo gaat het met alles. Vlees is er iets minder dan in 193z, maar er is een geweldig tekort. Sigaretten zijn er veel meer, maar zelfs daarvan is er nog een tekort.

Om de minderbedeelden hun deel te kunnen geven, moet men de rijken erg beknibbelen. Deze methoden wordt in Engeland radicaal toegepast, veel radicaler dan in Nederland of in de andere landen van West-Europa.

Men spreekt hier van een kunstmatig asketisme. Sommigen klagen erover, dat men niet eens heerlijk en overdadig kan eten zoals in lang vervlogen dagen, dat men overal in alle restaurants lang moet wachten. Maar in de grond genomen kan men hiervoor slechts waardering hebben. Ook op ander gebied ontzeggen de Britten zich veel.

Op velerlei gebied komt de industrie al weer aardig op gang. De Engelsen merken daarvan niet veel. Wat maar even uitgevoerd kan worden, wordt ook inderdaad uitgevoerd. Men moet hier een jaar wachten, voordat een auto, die men besteld heeft, geleverd wordt, doch elke maand worden er duizenden auto's naar het buitenland geleverd. Men heeft geld nodig om schulden te betalen, men heeft geld nodig om eten en grondstoffen in het buitenland te kunnen kopen. Om dit te kunnen doen, ontzegt men zichzelf het genot van de goederen, die het land zelf produceert.

Men doet dit alles, omdat men er weer bovenop wil komen, omdat men voor Groot Brittannië wederom een waardige plaats in de wereldhuishouding wil veroveren. Men weet, dat men dit alleen door ontberingen en opofferingen kan bereiken.

Er zijn natuurlijk net als overal ook in Engeland mensen, die voor zich zelf iets meer willen bereiken dan de anderen hebben. De rijken trachten dat te doen met geld. Zij trachten op de zwarte markt te kopen. Veel kans hebben zij daarbij niet, omdat de massa der bevolking daaraan niet meedoet. En alleen als velen meedoen, kan de zwarte markt tieren. Ook op dit gebied strekt Engeland Europa ten voorbeeld.

Ook aan de linkerzijde zijn er onverantwoordelijke elementen. Zij willen de zaak forceren door de macht van de organische wilde stakingen. Thans staken de transportarbeiders in Londen. Zij weigeren de levensmidelen naar de markt te brengen. In het voorjaar van verleden jaar staakten de havenarbeiders in Nederland. Er was toen geen suiker behalve voor kinderen beneden vier jaar. Ook in de Verenigde Staten van Noord-Amerika weet men van stakingen mee te praten. Het is overal hetzelfde beeld.

Zolang er tekorten zijn, dan zal men met deze moeilijkheden te kampen hebben.

In de Verenigde Staten van Noord-Amerika beginnen de prijzen al te dalen. De markt wordt daar, zoals men te zeggen pleegt, niet meer door de verkopers, maar door de kopers beheerst. Dat is een grote vooruitgang. Immers dan dalen de prijzen en de verkopers gaan meer op qualiteit letten. Zij raken niet meer alles zo gemakkelijk kwijt. Zij moeten weer de mededinging met hun concurrenten opnemen.

In Engeland is men nog niet zover. Daar staan zij, die iets willen hebben nog in lange rijen op straat. Zij wachten met eindeloos geduld om in de bus te mogen stappen, om in een restaurant binnengelaten te worden en dikwijls ook om iets te mogen kopen.

Geleidelijk zal dit alles beter worden en als dat lukt, dan heeft Engeland aan het eerste mirakel, het verzet na Mei 1940 nog een tweede mirakel toegevoegd, de opbouw van zijn in de oorlog zo deerlijk gehavende volkshuishouding.

Hoe „Het Kompas" er over dacht

Na lang wachten is het antwoord op de Statenpetities waarover wij de Kompaslezers al enkele malen hebben ingelicht, dan binnengekomen. Kerninhoud: toezegging van veranderingen binnen het kader van de grondwet en in afwachting van de Rijksconferentie.

Afgezien van welke veranderingen dit zullen zijn, dient allereerst vastgesteld te worden, dat de veranderingen die de Staten van de Westindische gebiedsdelen vroegen, veel verder gingen dan de grondwet. Alsook: dat diegenen, die zeiden eerst op de Rijksconferentie te wachten, door de leden der Statencommissies als „anti-autonomisten" werden beschouwd. Men herinnert zich nog de pijnlijke gebeurtenissen, hoe Dr. da Costa Gomez en Jonckheer in Curaçao het publiek tegen enkele journalisten ophitsten, terwijl Lim A Po in Suriname hetzelfde deed tegen het hoofd van de Gouvernementspersdienst.

De rustigen hebben dus gelijk gekregen.

Toch verklaarde Dr. da Costa Gomez reeds terstond na voorlezing van het stuk in een Statenvergadering, dat hij uiterst tevreden was en tot zijn genoegen zag hoe de Minister rekening gehouden had met de lijnen, die hij, Gomez, had uitgestippeld. Enige dagen later verklaarde Dr. Gomez aan Aneta, dat het antwoord voorziet in een autonoom gebiedsdeel, met een verantwoordelijk bestuur. Dit laatste vooral wordt door de meesten juist betwist.

Dezelfde dag dat het stuk aan de Staten werd aangeboden, kregen de kranten het. „De West" zette het gewoon tussen allerlei plaatselijke nieuwtjes in. De andere bladen gaven iets meer cachet aan het misschien niet voldoende, maar in elk geval belangrijke stuk. Commentaar verscheen tot nu toe in Suriname niet. Maar wel in Curaçao, waar de „Amigoe" reeds de volgende dag met een scherpe analyse kwam, waarbij het stuk bijna woord voor woord onder de loupe wordt genomen. Schrijft het regeringsantwoord, dat men op de verantwoorde wijze tot representatie van de bevolking in al haar geledingen moet komen, dan vraagt de Amigoe of men in Den Haag wellicht iets onverantwoords had verwacht. Voor den goeden lezer zij medegedeeld dat dit een terechtwijzing is niet aan Den Haag, maar aan de Curaçaose staatslieden, die, uit een bepaalde groep komend, geneigd zouden kunnen zijn, alleen die groep naar voren te schuiven. Het is bekend dat de intellectueel en economisch toonaangevende kringen in Curaçao van het werk der Staten allerminst gediend zijn en het woord „Staten' in die kringen reeds een glimlach opwekt.

De „Amigoe" verwijt den Statenleden, dat zij maar wat redekavelen over autonomie zonder urgente problemen aan te pakken. Het blad zegt dat men het decentralisatie-ontwerp Oppenheim verouderd noemt, maar niet aan zijn vernieuwing werkt, om straks gereed te zijn. Ook wijst het blad op de opmerking uit het regeringsantwoord, dat de grote massa der Westindische maatschappij nog vrijwel geheel buiten het politieke leven staat.

Typerend voor de Curaçaose Staten is het, dat dit college over het Amigoe-artikel zo verbolgen was, dat men een brief aan Minister Jonkman is gaan schrijven. **Vermakelijker bewijs van de onrijpheid der Curaçaose Staten kan men wel niet bedenken.**

Intussen verstrekte August Statius Muller een interview aan een ander Curaçaos blad, „Beurs- en Nieuwsberichten", waarbij hij met enige reserve zich aan de kant van het Amigoe-artikel plaatste. Statius Muller behoort tot de oudere generatie Curaçaoënaars en hij bezocht Den Haag. Hij is lid van de Rijksconferentie en zijn woord heeft in vele kringen gezag, terwijl anderen het verwerpen. Statius Muller evenwel las in het regeringsantwoord evenals trouwens de meesten dat men binnen de grondwet zal blijven. Zelfs de „Democraat", die zich in uitbundige bewoordingen aan de zijde der Staten stelt, leest deze beperking in het regeringsantwoord. Mr. Alvares Correa, een Haags advocaat van Curaçaose origine, publiceerde in „Curaçao" een bijdrage, waarin ook hij tot deze conclusie komt.

Hoe verdeeld de meningen over het antwoord ook zijn, men is het er over eens, dat de regering met een vaag gesteld stuk van bescheid heeft gediend.

Raynal en West Indie

De bekende voorman van de Franse Revolutie, de schrijver Abbé Raynal, heeft een werk gepubliceerd — „Histoire philosophique des etablissements et du commerce des Europeens dans les dieux Indes". Het werk werd in Amsterdam gedrukt in het jaar 1770 en werd later door de Franse regering verboden.

Daar men hoog opgeeft van de invloed, die dit werk gehad zou hebben op de ideeën van die tijd, men gaat zelfs zo ver door dit werk een oorzaak van de Franse Revolutie te noemen, moet het een interessant thema zijn, om na te gaan, hoe groot de invloed van Raynal geweest is op de schrijvers, die over de West schreven.

De invloed van Raynal kan zich ook nog hebben doen gelden door zijn werk „Essai sur l'administration de St. Domingue" Parijs 1785. De wel zeer tragische figuur van Raynal, die eigenlijk niet eens zelf de boeken schreef, die op zijn naam staan, en die door zijn vrienden werd uitgelachen en door de Franse revolutie, die hij mede had opgeroepen zelf gedesavoureerd werd, verdient het niet om zijn persoon dat we nog aandacht aan hem schenken doch de invloed op het geestesleven van zijn tijdgenoten was te groot als dat we hem zwijgend mogen voorbijgaan.

De Engelse schrijver Marcus Rainsford citeert hem bij herhaling, doch valt hem ook aan, zo kan Rainsford geen vrede nemen met zijn beschouwingen over de boekaniers. Dit werk van Rainsford is een geschiedenis van Santo Domingo, er kwam een Nederlandse vertaling van uit in het jaar 1806 met de titel: „St. Domingo of het land der zwarten in Haïti en deszelfs omwenteling door Marcus Rainsford".

In het jaar 1823 gaf kolonel E. E. Boyer Peyreleau een mooi werk uit over: „Les Antilles Françaises particulierement La Guadeloupe". Hij geeft in zijn inleiding een overzicht over de Westindische geschiedschrijving en laat dan uitkomen, dat Raynal maar weinig détails over Guadeloupe geeft, doch als hij zijn werk begint, moet hij toegeven, dat het werk van Raynal, afgezien van de fouten en de overdrijvingen, toch met meest belangrijke en het meest volledige werk is, dat er over de Antillen bestaat.

Hij wijst er echter op, dat in de latere edities Raynal slechts tot het jaar 1780 komt en sindsdien meent hij is er veel belangrijks gebeurd.

Ds. G. B. Bosch haalt Raynal meermalen aan in zijn „Reizen in West Indië", Utrecht 1829.

Ook de schrijver Teenstra geeft blijk hem te kennen in zijn „De Nederlandse West Indische Eilanden" 1836—1837.

De schrijver G. van Lennep Coster in zijn „Aanteekeningen gehouden gedurende mijn verblijf in de West Indiën in de jaren 1837 — 1840", uitgegeven te Amsterdam 1842, heeft de onbescheidenheid, om bij zijn verhaal over Saba de text van Abbé Raynal letterlijk over te schrijven, zonder er bij te vertellen, hoe hij aan die „mooie" beschouwing kwam.

Dezelfde beschouwing over Saba zagen we ook eens afgedrukt in een missie tijdschrift in „Lux" (Juli-Augustus 1944) schreef Pater Latour een artikel met de titel „Wat X in 1722 schreef over Curaçao en bijbehorene eilanden". Na de uitvoerige citaten laat hij zien, hoe Raynal van belang is voor de geschiedschrijving van Curaçao.

Wij zelf vroegen aandacht voor hem in het Surinaamse tijdschrift „Spectrum" (December 1945), doch in een tweetal artikelen concludeerde fr. Abbinghuis, dat Raynal geen geschiedschrijver van Suriname mag heten.

Een dergelijk groot werk, op zulk een grote schaal in Europa verspreid, zal, ofschoon historisch zeer oppervlakkig en wat de ideeën-inhoud betreft, voor ons niet aanvaardbaar, moet toch van grote invloed geweest zijn op de ideeën over de West en de kolonisatie daar. Multatuli kan men ouderwets noemen, als men Raynal gelezen heeft. Wij blijven aandacht vragen voor deze figuur en zijn invloed op de West.

Men kent wellicht de opinie verdedigd door een Argentijns professor als zou vooral het werk van Bartolomeus de las Casas oorzaak zijn van de slechte naam van de Spanjaarden als kolonisators in de West.

De las Casas overdreef en heeft niet bedacht, dat de tegenstanders der Spanjaarden zo gretig gebruik zouden maken om met de boeken van hem voor altijd de naam der Spanjaarden te bekladden. In het tijdschrift „The Americas", uitgegeven door de „Academy of America Franciscan History" — October 1945 neemt W. E. Shiels van de universiteit van Detroit de stelling over en zegt: „How that notion was born and how it spread its tentacles as a cancer througout the countries of Europe until it came to such wide acceptance that its very presence was no longer recognized, is at once a dismaying commentary on literary history and an explanation of the attitude toward Iberian affairs in common by learned and unletterend everenwhere. From Voltaire to Charlevoix would seem a Phyrric distance, no less than the gulf between Puffendorf and Raynal".

Tegen de achtergrond van deze thesis krijgt het werk van Raynal een biezondere betekenis.

Sensatie

Er zijn nu eenmaal in de wereldpers altijd van die sensatie berichten, die natuurlijk door het grote publiek graag gelezen worden. Zo zagen we in de afgelopen week weer eens de quaestie naar boven gehaald van de zg. Venezolaanse Nationale kerk.

Ofschoon reeds in de maand December wijd en breed deze quaestie uit de doeken was gedaan in de Venezolaanse pers en men bv. in de toch neutrale „La Esfera" (die men hier op Curaçao iedere dag kan kopen), de zaak uitvoerig was besproken, komt me daar de AP-dienst nog eens op de proppen met een reeks van telegrammen over deze onverkwikkelijke quaestie, alsof het een gloednieuw sensatie-bericht was, waar nog niets tegen gezegd was.

Voor hen, die het dan nog willen horen, en die niet in Caracas waren de laatste dagen, weken en die niet gezien hebben hoe het volk daar met schouderophalen en spot er op reageerde, willen we nog wel even uit het zwaar gedocumenteerde artikel van „La Esfera" aanhalen, dat men die leider van die nieuwe kerk daar durft te noemen: een avonturier met weinig intellectuele ontwikkeling, terwijl men hem daar openlijk beschuldigt van roof van officiële documenten en vervalsing.

Het artikel van „La Esfera" steunt daarbij op de officiële gegevens, zoals die verstrekt werden door het tijdschrift van het aartsbisdom van Caracas, het tijdschrift „Adsum".

We achten het niet noodzakelijk op deze droeve geschiedenis nog verder in te gaan. We weten hoe verschillende malen de kerk zuchtte onder de ramp van nationale kerken, en we weten hoe het een gevaar kon betekenen. Gezien echter de uitlatingen over deze actie door Venezolanen zelf, achten we deze poging niet gevaarlijk en vragen onze lezers voor de zaak te bidden, opdat niet zwakke broeders zouden verleid worden.

NIEUWS VAN OVERAL

„TIME" VRAAGT EXCUSES.

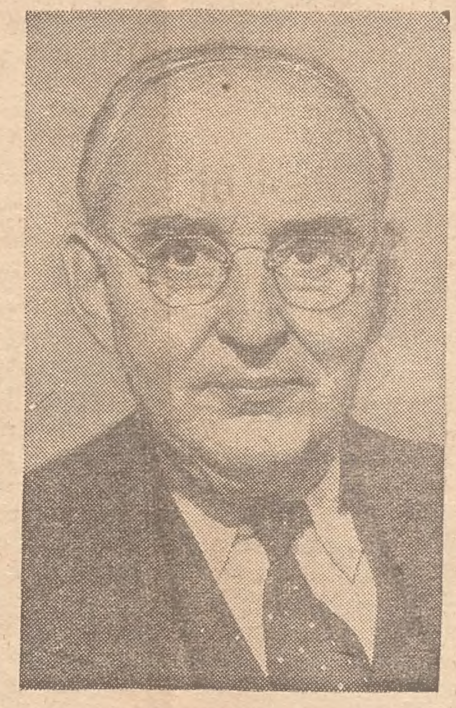
Het Amerikaanse weekblad „Time", dat onlangs berichtte, dat jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer bij de Japanse invasie op Java naar Australië gevlucht zou zijn, biedt in zijn nummer van 13 Januari zijn excuses aan.

Het blad noemt de gegeven voorstelling van zaken „een ongelofelijk en niet te verontschuldigen onrecht, te meer, daar de werkelijke feiten van Van Starkenborghs verleden tijdens de oorlog in een vroeger nummer van het blad, nl: dat van 29 October 1945, waren bekendgemaakt."

„Onze oprechte excuses", aldus „Time", „aan de dappere landvoogd Tjarda van Starkenborgh Stachouwer".

VANDENBERG TEGEN DE POOLSE VERKIEZINGEN.

Senator Vandenberg, Republikein uit Michigan vroeg om oprechte en onmiddellijke besprekingen van de Grote Drie omtrent wat hij noemde „de starre en verschrikkelijke" Poolse verkiezingen.

A. VAN DEN BERG.

Vandenberg is Voorzitter van het Senaatscomité voor Buitenlandse Zaken en diende als adviseur van Byrnes. Hij zeide tot de Senaat, van oordeel te zijn omtrent Verenigde Staten, Groot Britannië en Rusland zich onmiddellijk moeten verstaan — „who is who and what is what" in Polen. De Senator zeide dat de te Jalta en Potsdam gesloten overeenkomsten tussen de Grote Drie, dat overal „vrij en ongedwongen" verkiezingen gehouden zullen worden geschonden zijn (Washington, (AP) 29.1).

DE QUAESTIE „PENGUN".

En het standpunt van den Minister.

Er is uitspraak gedaan in de zaak van de Pengun en de Stichting is in het gelijk gesteld. Om te weten hoe deze zaak zich heeft toegedragen, is ons bij informatie te bevoegder plaatse het volgende gebleken.

De Pengun was gesticht door Prins Bernhard als bevelhebber der Binnenlandse Strijdkrachten en ressorteerde dus onder de sectie voorlichting der B.S. Toen de B.S. werdenopgeheven en de Prins, die het blad had opgericht, inspecteur-generaal werd van het leger, ging het blad ook over naar de legervoorlichting. Op initiatief van den hoofdredacteur, den Van Maasdijk werd de Pengun toen in samenwerking met de Uitgeverij Elsevier in een stichting omgezet, waarin echter geen enkele regeringspersoon een plaats kreeg.

In het bestuur der stichting namen zitting de heren Van Maasdijk, Rutten, kolonel Van Houten en anderen. De acte werd wel op het departement bekeken, maar nooit getekend. De heren van de Pengun waren op eigen gelegenheid naar Elsevier gegaan en hadden de zaak in eigen hand genomen.

De naam werd geoctrooieerd zonder toestemming of zelfs maar kennisgeving aan den Prins of aan den Minister, hoewel het blad met geld van de Staat was opgezet, omdat het noodzakelijk was gevonden, dat de troepen hun eigen voorlichtingsorgaan hadden. Daarom bleef het Rijk een groot aantal bladen afnemen, waarvoor Elsevier een prijs had vastgesteld.

Maar reeds Minister Meynen was met deze prijs niet accoord gegaan, omdat, naar zijn mening, niet vast stond, dat de winstmarge voor een afneming van meer dan 40.000 exemplaren — wat later opliep tot zestigduizend — niet te hoog moest worden genoemd. Ook de redactie van het blad gaf aanleiding tot vele strubbelingen, totdat de Minister het moe werd en alle abonnementen opzegde.

Van een intrekking van de papiertoewijzing, waarover nogal mismaar is gemaakt, was geen sprake. De Minister gaf slechts kennis aan de Persraad, dat de Pengun van dat ogenblik af zestigduizend abonné's minder had, wat geheel en règle was, daar anders aan de stichting papier zou zijn toegewezen voor zestigduizend abonnés méér dan zij in werkelijkheid had. Daarna benoemde de Minister een nieuwe redactie.

Deze zaak nu maakte de Stichting aanhangig en zij werd in het gelijk gesteld. Voor den Minister maakt dit echter, naar men ons verzekerde, geen verschil uit. Men heeft eenvoudig de naam veranderd en geeft nu zelf een soldatenkrant uit „Het Lichtspoor". De uitspraak berust hoofdzakelijk op de overweging, dat de Minister ook na de omzetting van de Pengun in een stichting hetzelfde aantal bladen is blijven afnemen, wat geacht werd een toestemming in deze verandering in te houden. Echter, zoals gezegd, met de uitgave van „Het Lichtspoor" is deze quaestie voor den Minister opgelost en kan de „Pengun" zijn eigen weg gaan. (KSD).

K.S.C

26 Jan Vergadering, Voetbalclub — Stormvogels

2 Febr. Vergadering Republiek Bargebad.

2 Febr. Vergadering tenniscommissie voor avondtennis.

...Tennis... ... ...

Men wil weer des avondagaan tennissen. De verlichting kan weer worden aangebracht.

Oranjefeesten

Naar we hopen tekennen veel clubs in voor de wedstrijden bij de Oranjefeesten.

De heren Smit en Breusers zijn lid van de commissie.

Dosko.

Nogmaals bedanken we de vereeniging Dosko voor de goede wensen.

CURAÇAO

AANDACHT VOOR DE WEST.

Na een reis naar West-Indië, had Ir. W. L. Utermark, conservator en wnd. mede-directeur der Afdeling Handelsmuseum van het Indisch Instituut een gesprek met het Algemeen Handelsblad (10/1).

DOY'S BAND.

Men genoot Zondagavond zeer van de uitvoering van Doy's band op het Wilhelmina-plein. Het was een uitvoering juist georganiseerd ter ere van de Parlementaire Commissie. Jammer was dat de uitvoering de kerkdienst stoorde in de Fortkerk, waar Ds. Eldermans afscheid nam van zijn gemeente. Bovendien was het niet de lijn van de uitvoering, om bij deze gelegenheid voor microfoon steun te gaan vragen voor de band.

LOTERIJ.

Hij, die het huis wil gaan bezien dat de C.B.L.O. verloot, kan aanlopen op Zaterdagmiddag van 15.30 uur tot 17 uur, of op Zondagmorgen van 10.30 uur tot 12 uur. Het is niet nodig om het huis te gaan zien, wij winnen het toch.

„NOS LUCHA".

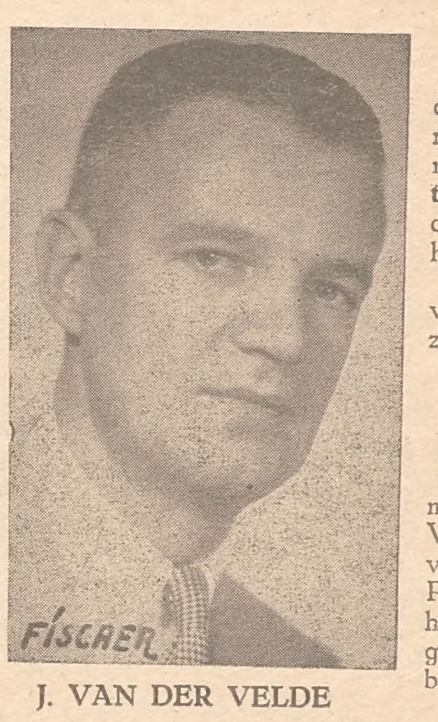
Naar men ons vertelde is het tijdschriftje „Nos Lucha" toch nog uitgekomen. We dachten dat nu men een mooi twee wekelijks blad heeft voor de Katholieke Partij het niet meer nodig zou zijn, dat een afdeling nog met een apart blaadje zou uitkomen. Geen versnippering van krachten.

BEDEVAART.

Gisterochtend vertrok de Curaçaose bedevaart naar Coromoto Men reisde per vliegtuig naar Caracas, om zich vandaar naar Puerto Cabello te begeven, van welke stad uit de tocht naar het binnenland aanvangt. Men heeft beloofd Curaçao in de gebeden niet te vergeten.

HENDRIK VAN LOON.

Men verneemt uit Amerika, dat nu na de dood van Hendrik van Loon toch nog zijn autobiographie kon uitgegeven worden. Het boek heeft de zonderlinge titel van „Verslag aan Sint Petrus".

J. VAN DER VELDE

Hield geslaagde receptie voor Directeur Fatum.

We weten, dat prof. Van de Velde ook wat te zeggen heeft gehad in de wording van dit boek. In een critiek, die we in „Time" lazen, merkt de recensent wel erg scherp op, dat het boek „als het eindigt, pas de mensen warm maakt......"

Het is een boek, dat natuurlijk, weer gelijk altijd, wil populariseren.

ROUWPLECHTIGHEID.

„Op 24 Januari 1947 kwam het Amerikaans Gouvernementsschip „Groundsplice" in onze haven. Dit schip zal na Trinidad te hebben aangedaan op de terugweg wederom te Curaçao en ook Aruba binnenlopen om de stoffelijke resten van de op beide eilanden tijdens de oorlog gesneuvelde of overleden Amerikaanse militairen aan boord te nemen en naar hun vaderland terug te brengen. Een en ander zal met groot militair ceremonieel geschieden. Verenigingen, corporaties, enz., welke blijk willen geven van hun gevoelens bij de komende plechtigheid, worden verzocht zich in verbinding te stellen met den Wnd. Garnizoenscommandant, Majoor A. J. G. Boutmy, Bureau A.M.C., Waterfort alhier".

Parlementaire Commissie

Naar we nog vernemen waren de commissies, die naar de Parlementaire Commissie togen namens de districten geen **autoriteiten** doch **burgers**, die zich noemden de „vertegenwoordigers van het volk".

De persattché wiest ons niet te vertellen waar zij deze titel op zouden kunnen baseren.

PROF. LOGEMANN DE OPTIMIST.

Bij het afscheid van de Parlementaire Commissie naar de West, vroeg een correspondent van Het Vrije Volk (8/1) aan Prof. Dr. J. H. A. Logemann, of het tempo van het toekennen van grotere zelfstandigheid, niet zeer belangrijk is.

„Als Minister Jonkman het niet zo overstelpend druk had gehad met die andere quaestie, die U kent, zou het misschien een maandje korter geduurd hebben, maar in elk geval is het regeringsvoorstel thans bijna klaar en als wij half Februari terugkomen, zal het wel niet lang duren, of de zaak komt in de Kamers. Uiteraard zullen wij alle gelegenheid krijgen, de mensen te vertellen, dat hun autonomie niet op de lange been geschoven wordt".

„Ir. Utermark meent op grond van zijn ervaringen in staat te zijn, voorstellen te doen, waarvan de verwezenlijking binnen de werkingssfeer van het Indisch Instituut de verkeerde gedachte „Nederland schenkt ons onvoldoende aandacht" zal wegnemen".

GEWIJZIGD EN UITGEBREID PROGRAMMA VAN DE PARLEMENTAIRE COMMISSIE.

30 Januari 8.30 uur — 11 uur Bezoek aan de scholen: Hendrikschool, Wilhelminaschool, AMS en St. Martinusgesticht en St. Thomascollege (Willem de Zwijgerschool wegens ziekte afgelast); 12 uur persconferentie; 1.45 uur bezoek wooncomplexen Steenrijk en Dominguito; 2.30 uur Scherpenheuvel (en Brakkeput?) 3.30 uur St. Rosa; 4.30 uur bezoek Manuel Fraay en geestgenoten; 7 uur diner Piscaderabaai.

Vrijdag 31 Januari 7.45 uur — 1 uur bezoek derde district; Kleine berg, Barber, Westpunt, Helfrichdorp, bezoek huis van de gezaghebber, Hulde door de bevolking 11.30 — 1 uur Lunch bij Dr. Maal op St. Jan; 1.45 uur bezoek de heer A. Senior; 2.30 uur bezoek rabbijn Cardozo; 3.30 uur bezoek Ds. Kroeze; 6.30 — 10 uur spelevaren op het Spaanse water met souper á la parilla.

4 Februari 20 uur Statenvergadering (publiek?)

5 Februari 8.30 — 12 uur Ontvangst secretaris-generaal Caraïbische Commissie de heer Cramer in gezelschap van de heer Burger overgekomen uit Trinidad. 3 uur de heer Verschoor; 3.30 uur Vereniging tot behartigingen belangen Curaçao; 4 uur Democratische Unie 4.30 uur R.K. Volksbond; 8 uur Diner met Statenleden.

6 Februari: De Commissie zal voor zover mogelijk deelnemen aan de rouwplechtigheden voor de hier gevallen Noordamerikaanse sodaten.

12 Februari 8.30 uur Kamer van Koophandel; 9.30 uur Vereniging van de handel; 8.30 Afscheid op Paréra.

„ORANJE VERENIGING CURAÇAO".

Voorlopig programma der feesten bij a.s. blijde gebeurtenis.

Bij ontvangst door den Gouverneur van het officiële bericht der geboorte van Nederland uit zal den Voorzitter van de „Oranje Vereniging Curaçao" onmiddellijk worden gewaarschuwd.

A. Komt dit bericht tussen 16 uur en 6 uur 's morgens, dan volgt bekendmaking door de O.V.C. om 6 uur 's morgens.

B. Komt dit bericht tussen 6 uur 's morgens en 16 uur dan volgt bekendmaking door O.V.C. 1½ uur na ontvangst van dit bericht.

Bij bekendmaking onder A. genoemd, is de officiële feestdag gesteld op dezelfde dag.

Bij bekendmaking onder B. genoemd, is de officiële feestdag gesteld op de daarop volgende dag.

Bij bekendmaking vóór 12 uur 's middags zal waarschijnlijk nader worden bepaald, dat van 12 uur af die dag als feestdag zal worden gevierd. Het ligt in de bedoeling dan 's avonds een fakkeloptocht te houden.

De bekendmaking van de geboorte door de O.V.C. zal geschieden door versierde automobielen met muziek te doen rijden, het luiden der kerkklokken, e.d.

Het voorlopig programma luidt:

8.00 uur Zanghulde door de schoolkinderen, waarna tractatie;

8.30 uur Defilé van de troepen;

9.00 Kerkdiensten;

10.15 uur Ontvangst ten Gouvernementshuize;

10.30 — 12.30 uur Sportfeesten (wij publiceerden reeds de verschillende spelen);

15.00 uur Defilé van Sportverenigingen;

15.30 —17.30 uur Sportfeesten

21.00 uur Vuurwerk.

Wordt lid van de „Oranje Vereniging Curaçao". Geeft u nog leden op.

ingezonden

buiten verantwoordelijkheid der Redactie

Behoort Marchena werkelijk tot het Stadsdistrict?

Dit is een vraag, die jaren lang, de gemoederen van de bewoners van het dorpje „Marchene" bezig houdt.

Jaar in, jaar uit, wordt er geklacht, over de toestand, waarin deze belastingbetalende burgers zich bevinden.

Talrijke woningen worden er dagelijks gebouwd, met toestemming van de Openbare Werken. Om een bouwvergunning te kunnen verkrijgen, moet er in de verzoekschriften, duidelijk te lezen staan, dat Marchena tot het stadsdistrict behoort.

Maar wordt er geklacht, dat er geen wegen zijn, en dat es 'r avonds niet mogelijk is, voor de bewoners om een dokter te krijgen, bij een ziektegeval, omdat de dokters allen bang zijn, voor die slechte, onbegaarbare wegen, en dat er in de regentijd, zeer moeilijk is, voor velen om hun huizen te bereiken, dan hoort u direct, dat er niets aan gedaan kan worden, daar Marchena een plantage is.

Geachte lezer, is het niet vreemd, dat Marchena een particuliere plantage is, en dat de bewoners allen toch belastingbetalende burgers zijn?

Het is zoveel malen geschreven, over dit stadsgedeelte, dat er niet nodig is, om meer kostbare tijden er aan te besteden, maar het geval doet zich voor, dat wij ons genoodzaakt voelen, iets te zeggen, in deze dagen.

Was deze vraag, vroeger moeilijk om op te lossen, of Marchena werkelijk tot het Stadsdistrict toebehooort, nu kunnen wij, met alle zekerheid constateren, dat Carchena werkelijk, een deel van de stad uitmaakt.

Wij hebben momenteel in ons midden, een Parlementaire Commissie, die bereid is iedereen te ontvangen, zover hun tijd het toelaat.

Dat de commissie, op de hoogte wil zijn, van alle aangelegenheden, Curaçao betreffende, weet iedere weldenkend mens.

Dat het bezoek dezer commissie, een tegenbezoek is, weet iedereen, maar men begrijpt ook wel, dat zij, bij hun terugkeer, verslag moeten uitbrengen, over wat zij hier gezien en gehoord hebben, over het toestand waarin wij leven, over de verhouding tussen de Curaçaoënaars en de Hollanders alhier, en dat het volk tevreden is met het bestuur enz. enz;

Deze Commissie heeft veel belangstelling voor Curaçao, en het is daarom, niet te verwonderen, dat deze heren ook een kijkje zou willen nemen, van het dorpje „Marchena".

Of zij, dat zullen doen of niet, Marchena is deze week, getuige geweest van iets nieuws, iets groots; Schaafmachines reden de hele dag, over de zogenaamde geprojecteerde wegen, om deze droevige toestand te helpen verbeteren, tenminste voor de dagen, die de Commissie in ons midden verblijft.

En van nu af, kunnen wij met alle zekerheid zeggen, dat Marchena, geen particuliere plantage is, maar een gedeelte van Willemstad.

.... HAPEKA...

ARUBA

DE LASSO.

Gedachtig aan het woord, dat wie de halve geschiedenis geeft de hele geschiedenis schendt, willen we er even op wijzen, dat de heer H. de Wit, onlangs een artikel schrijvend in de kranten van Nederland over de jeugdlectuur op Curaçao, vergeet te vermelden, hoe de frères de la Salle op Aruba, tijdens de oorlogsjaren toen zij voor hun pupillen geen lectuur uit Holland konden betrekken over gingen tot het drukken van een jeugdtijdschrift „De Lasso".

OVERSCHOT BOY ECURY.

Uit particuliere bron vernemen wij, dat het stoffelijk overschot van Boy Ecury, de Arubaanse held, in Nederland is gevonden. De bron meldt dat vergissingen uitgesloten zijn. Van officiële zijde heeft de familie Ecury nog niets vernomen.

Missie Nieuws

VERTROKKEN.

Gisteren zijn per K.L.M.-vliegtuig naar Nederland vertrokken de Eerw. fraters Lucien en Gustavo. Beide fraters gaan een welverdiende vacantie in hun moederland doorbrengen.

* * *

DE „KARDINAALS-COLLECTE".

De collecte, welke is gehouden voor een feestgave aan Zijne Eminentie Kardinaal De Jong bij gelegenheid van zijn verheffing tot het Kardinalaat, heeft ruim ƒ 715.000 opgebracht. Dit geld zal worden besteed voor het herstel en de opbouw der verwoeste kerken in Nelerland en aan ieder der bisschoppen is een gelijk aandeel uitgekeerd.

Geraldine, Haydee en Drusilla Römer
geven met dank aan God kennis van de geboorte van hun broertje
SIEGFRIED EDWARD
Curaçao 30 Jan. '47.

DE GRIFFIE VAN DE STATEN
IS VERPLAATST NAAR:
Fort Amsterdam 33.

Telefoon-aansluitingen :

Griffier	: 1892
Personeel van de griffie	: 1423
Statenzaal	: 1052

Wat wil Unesco ?

VOORBEELD VAN GEESTELIJKE SPRAAKVERWARRING?

Prof. Dr. F. Sassen over ons cultureel accoord met Frankrijk.

In Parijs rolt het leven van de U.N.E.S.C.O. vredig heen. Een dag op de U.N.E.S.C.O. is zeer gevarieerd. In een cyclus van conferenties, theaterstukken, filmvoorstellingen, recepties en cocktailparty's voltrekt zich de culturele arbeid. In de vroegen ochtend — zegge half tien — drommen reeds gedelegeerden en bedienden met een gezicht van „Sesam open U" voor de machtige deuren van het hotel „Majestic" in de Avenue Kleber.

Zij storten zich na het verwijderen der belemmeringen in de hallen, gangen, trappen en vergaderzalen. Spoedig is het gehele gebouw gevuld met mensen van allerlei ras en beiderlei sexe. Langs de trappen spoeden zich bedienden, meestal studenten van de Sorbonne, die nu voor een geweldig salaris, zich voelen overgeheven in hun sober bestaan in een aards paradijs.

Het doel.

De kosten die dit alles medebrengt zijn enorm. Volgens een globale schatting wordt het budget der U.N.E.S.C.O. voor 80% geabsorbeerd door kosten voor administratie en salarissen. Slechts 20% ervan kan gebruikt worden voor het werkelijke doel. — Dit doel? — Wanneer men de beraadslagingen volgt, hoort men van alles. En dan komt men tot de slotsom, dat, zo de conferenties in het Luxembourg enige maanden geleden een voorbeeld was der politieke spraakverwarring, het congres der U.N.E.S.C.O. is een voorbeeld van geestelijke spraakverwarring. In de commissies delibereert men over heropvoeding der wereld en van Duitsland in het bizonder, men praat over vernieuwing van onderwijs. Zelfs hoorden we een voorstel om herziening van... den bijbel. — Volkomen hersenschimmig! — Is het daarom wonder, dat Parijs zich nog minder van de U.N.E.S.C.O. aantrekt dan indertijd van de vredesconferentie der „een en twintig".

Nogmaals ook in dit opzicht toont Parijs voldoende gezond verstand en wij herinneren hier aan het voorstel van Francois Mauriac om een openbaar dispunt tussen den Engelsman Huxley en den bekenden Fransen katholiek Etienne Gilson, over de simpele vraag: Wat is een mens?

Het Frans-Nederlands cultureel accoord.

Hoe het ook zij, Frankrijks stem zal nu ook beter in Nederland kunnen worden beluisterd, dank zij het pas gesloten cultureel accoord, zoals er reeds een accoord tussen Nederland en België bestaat, dat uitstekend werkt, hetgeen wij vernamen van Prof. Sassen die wij de eer hadden op het Congres te ontmoeten. Wij informeerden bij den professor, dien wij aantroffen in het hotel „Majestic", naar zijn indrukken over het accoord, alsmede over zijn indrukken van Parijs. En hij stak het niet onder stoelen of banken:

Hier, in Parijs —aldus professor Sassen — wordt intensief geleefd, hier wordt intellectueel zeer intensief gewerkt, hier is men nimmer klaar. Parijs neemt een mens geheel in beslag, veel meer dan Londen. Het leven in Londen gelijkt ten opzichte van dat in Parijs op een kabbelend beekje naast een sterke stroom. Cultureel zal het Frankrijk van vandaag ons veel te zeggen hebben. De regeneratie op het morele en intellectuele verval kan niet alleen komen door een eenzijdige oriëntering op de Angloamerikaanse wereld. Frankrijk zal, dank zij he zo juist gesloten cultureel accoord met Nederland, nu meer en meer in het Nederlandse cultuurleven worden ingeschakeld. Wij noemen dit een zeer gelukkig accoord.

Bij kardinaal Suhard.

Spoedig moet de professor ons verlaten. Commissie arbeid roept. En wij, onzerzijds, wij bereidden ons voor op nieuwe evenementen: recepties bij kardinaal Suhard. Hier is geen verschil tussen grote en kleine mogendheden. Hier hebben groten en kleinen dezelfde rechten. In de salons treft men de elite uit de diplomatieke en intellectuele kringen der gehele wereld. Wij treffen er ook Mevr. Chr. de Hemptinne, uit Gent, de wakkere presidente van de jeugd-sectie der internationale katholieke vrouwenliga's. Zij vertelt ons van het langzaam en moeilijk herstel der internationale contacten. Zij vertelt ons van paspoorten-moeilijkheden met Duitsland, en met belangstelling heeft zij de besprekingen gevolgd inzake de culturele openlegging van het Duitse gebied.

s' Avonds woont iedereen de toneel- en filmvoorstellingen bij of luistert naar de lezingen. Zo leeft Parijs, hevig en majestueus en ook een tikje hautain, overigens zeer begrijpelijk en menselijk. Veel menselijker dan leerstellingen van verschillende U.N.E.S.C.O.-geleerden zouden doen geloven; wijsheden, waarvan St. Augustinus zou hebben gezegd: magna magnorum doctorum deliramenta, dat is de grote waanzin der grote doctoren. (N. C.)

Londen

Mr. A. E. D. von Saher schrijft ons uit Londen:

Het straatbeeld in Londen begint weer op de tijd van voor de oorlog te lijken. Er zijn veel autobussen, veel taxi's, het aantal particuliere auto's neemt toe. Er zijn veel mensen in de straat. Hoewel de verwoestingen erg zijn, vallen zij niet meer op. Men went zeer gauw aan de gapende openingen tussen de huizen. Er zijn kleine, een meter hoge muurtjes omheengezet, want gebouwd wordt er nog niet in de city. Alle materialen zijn gereserveerd voor de volkswoningbouw en voor industriële doeleinden.

De mannen zijn in het algemeen goed gekleed. De vrouwen opvallend minder dan voor de oorlog. Indien men uit de V.S. komt, valt het op, dat hier zoveel wollen of katoenen kousen gedragen worden. In New York ziet men overal Nylons. Op 25 Januari komen de Nylons hier ook aan de markt. De dames moeten daarvoor 3 punten van hun kleren-rantsoen offeren. Dit is veel. Gewone kousen kosten 1½ punt. De kousen zijn nog niet gefatsoeneerd. Het zijn cylinders. De dames zijn erg benieuwd, hoe deze zich zullen houden. De Ministers zeggen „uitstekend". Zij nemen onmiddellijk de vorm van het been aan. Er zijn echter vrouwen, die aan de deskundigheid van de hoogwaardigheidsbekleders op dit gebied twijfelen.

In de straten valt het wel op, dat er nog een groot tekort aan spiegelglas is. De grote vensters, die in de oorlog verwoest zijn, zijn nog niet vervangen. Men heeft er of een soort van schaakbord van gemaakt, door er kleine ruitjes in te zetten, of men heeft de opening dicht gemaakt met hout. In het midden daarvan is dan een kleine opening gelaten met een ruit erin.

In de étalages komen in het algemeen meer goederen. Indien ik de toestand met die van April 1946 vergelijk, dan is er een aanmerkelijke verbetering. De qualiteit van het aangebodene staat echter nog ver achter bij die van de Noordamerikaanse producten.

Britse machines om brood te roosteren, lijken zeer primitief, indien men die met de Noordamerikaanse vergelijkt. Men heeft dikwijls nog de grootste moeite om iets te vinden, dat men nodig heeft. Ik heb vier winkels moeten binnenlopen, om eindelijk een blocnote te vinden om dit artikel op te schrijven. Papier is zeer schaars. De kranten zijn dan ook zeer mager. Boeken worden vrij veel gedrukt. Drukkers en uitgevers klagen echter over tekorten.

Men ziet thans veel minder uniformen op straat dan een jaar geleden. Engeland is weer een natie van burgers geworend. Allerlei oude gewoontes vinden weer ingang. Er zijn weer een aantal retaurants, die 's avonds mannen alleen in smoking of rok toelaten. Men ziet ook weer dames in avondtoilet.

Alle plaatsen, waar gegeten wordt, zijn stampvol. Als men niet tijdig een tafel reserveert, komt men niet aan de beurt. Ik had vanmiddag geen tafel gereserveert, trachtte in vier restaurants een plaats te vinden, doch moest van 1 tot 2 uur wachten, voordat ik aan de beurt kwam. Voor de eenvoudige restaurants als Lyons staan lange rijen mensen te wachten, op straat om aan de beurt te komen.

Overal laat dientengevolge de bediening te wensen over. Indien men het eten met New York vergelijkt, is het ongewoon karig. Iemand, die uit de Verenigde Staten komt, loopt voortdurend met een gevoel van honger rond. De Britten merken het niet meer, zij zijn er van gewend en zijn er gezond bij. Een bewijs, dat wij altijd overdadig eten.

Het is ten ene male uitgesloten, dat men in Londen eens echt lekker en voldoende kan eten. Dat is onmogelijk. Dat kan men ook heden in Nederland nog altijd doen. Het is duur, maar het kan. In Londen mag men niet meer betalen dan 5 shilling voor een maaltijd. Men houdt zich daaraan. Dat is sympathiek. De overdadige maaltijden, die men in Nederland kan genieten, maken op vreemdelingen niet altijd de beste indruk.

Ook de Engelse rantsoenen zijn niet overdadig. Men kan zeggen, dat tegenwoordig in het algemeen het Nederlandse volk beter gevoed is dan het Engelse. Schouwburgen en bioscopen zijn druk bezocht en weken van te voren uitverkocht. Het theater staat hier op een hoog peil en kan zeker met New York concurreren. Men moet altijd weer in herinnering brengen, dat er voor de oorlog 2 millioen werkelozen in het Verenigde Koninkrijk waren, terwijl deze nu vrijwel allen werken, dus geld kunnen uitgeven en de vraag naar goederen doen toenemen.

Men klaagt natuurlijk over alles en nog wat. Indien men tracht de ernstige klachten te weten te komen, dan zijn het: de woningnood, de kleding en het voedsel. De woningnood is geweldig. Voor de kantoren, die als agenten optreden, staat het altijd vol. Een te kleine of onvoldoende woning oefent op de duur een slechte invloed op de stemming van de massa uit. Het doet er weinig toe, dat er in de buitenwijken overal grote blokken arbeiderswoningen gebouwd worden. Dit is slechts een begin. Het zal nog jaren duren, voordat men hierin voorzien heeft.

Het gemis aan voldoende kleding is vervelend, maar het irriteert de mensen alleen als zij werkelijk koude lijden, zoals nu het geval is. Wollen goederen zijn zo goed als niet te krijgen.

Onvoldoende voedsel is ook ergerlijk. Het menselijk lichaam heeft echter een groot aanpassingsvermogen. Het voedselrantsoen is niet lager dan nodig is om althans voor hen, die er aan gewend zijn, het gevoel van honger weg te nemen.

De prijzen zijn hoog, de taxi's is een van de weinige dingen, die in gebruik niet duurder zijn geworden. De arbeiders streven dus naar loonsverhoging.

Van een evenwicht tussen lonen en kosten van levensonderhoud, zal men echter alleen kunnen spreken zodra de industrie weer volop draait, en voor binnenlands gebruik voldoende goederen aanwezig zijn.

Het is een merkwaardig verschijnsel, dat men onder deze omstandigheden de zwarte markt binnen zo enge grenzen heeft kunnen houden. Het is bewijs van grote nationale discipline en van sterk sociaal gevoel.

Katholicisme op het eiland St. Thomas

Het eiland St. Thomas heeft altijd een biezondere belangstelling van de Hollandse schrijvers ondervonden. Immers, tijdens de Deense overheersing bestond daar een Brandenburger Handelsmaatschappij, waarvan het kapitaal, de ambtenaren, ja de boekhouding Hollands was. Die Hollandse sfeer was daar van het jaar 1685, het jaar, waarin Koning Christiaan concessie gaf, tot het jaar 1781, het jaar der vernietiging van St. Eustatius, waarin de Engels sprekende inwoners van St. Eustatius naar St. Thomas vluchtten en door hun invloed de Hollandse taal verdrongen.

Hier willen we iets mededelen over de geschiedenis van het katholicisme op dat eiland.

Over bekeringspogingen in de Spaanse tijd weten we weinig mede te delen. De Spaanse Dominicaan Ludovicus Bertrandus zou er gepreekt hebben.

Als eenmaal de niet Spanjaarden naar deze streken komen, kunnen zij St. Thomas ook niet behouden. In 1665 wordt het Deens bezit en gelijk we reeds zagen, werd het feitelijk bevolkt door de Hollanders, het moest een slavendepot worden. Toch leefden er ook verschillende Fransen, o.a. uitgewekenen na de opheffing van het Edict van Nantes. Men begrijpt, dat er op dit eiland dus niet veel katholiek leven was.

Pater Labat, die het eiland aandeed in 1701 en 1705, geeft er op zijn bekende wijze een aardig beeld van. Het vrije onderzoek had daar geleid tot vier godsdiensten, die echter geen een van allen een eigen kerk hadden. Wat het Katholicisme betreft onder de blanken, die er toen woonden, was slechts een katholiek, nl. de Franse Dokter op het eiland. Pater Labat bezocht den Directeur der Deense compagnie van het eiland, den heer Van Bel. Deze vertelde, dat het hem speet, dat nu het eiland St. Kruis verlaten was in 1696, hij geen Dominicanen meer zag en hun niet van dienst kon zijn, zoals hij dat altijd gedaan had. Bij dezen Van Bel zag Labat ook, hoe des avonds de slaven werden opgeroepen tot gebed. Deze slaven waren katholiek gedoopt en Van Bel wilde, dat ze dan ook hun plichten zouden nakomen. Telkens als er een priester het eiland aandeed, gingen Van Bel en zijn vrouw den priester vragen, hun slaven de sacramenten te komen toedienen. We zien dus, dat er toch katholieken op St. Thomas waren, zij bediend werden door de Dominicanen van het eiland St. Kruis en later door voorbijtrekkende priesters. De mensen op St. Thomas hadden in lange tijd geen priester meer gezien, toen Pater Labat er aankwam, hij wilde zich daarom maar eens goed laten zien en trok daartoe zijn zwarte mantel om. Hij bood de Fransen aan voor hen een preek te houden, doch daar wilden ze begrijpelijk (want het waren vluchtelingen door het Edict van Nantes) niets van weten.

Pater Labat prijst de dominee en waardeert de eerbied van het volk voor hem. Doch er is toch iets, wat hem niet aanstaat bij de Hollanders. Hij had er wat boeken gekocht, doch dat was zulke minderwaardige lectuur, dat hij de boeken over boord smeet. Hij vraagt zich af, hoe de Hollandse drukkers zich er toe hebben kunnen lenen, om zulke ordinaire boeken ter druk te stellen.

Het tweede bezoek van Pater Labat laat ons zien, dat het geloof bij de slaven wel diep zat. Een slavin weigerde met een Engelse dame mede te gaan, daar, zoals ze zeide, ze niet wenste te leven onder mensen, die haar geloof niet aanhingen. Zulk een optreden van een slavin moet wel door geloofsovertuiging zijn ingegeven. Pater Labat bewerkte voor haar de loskoping van haar Engelse meesteres.

Het is vreeemd, dat men in 1731 naar St. Thomas een dominee beroept, die als huis wordt aangeboden „Het pastorie huis der Roomse gemeente". Is er intussen zelfs een Roomse gemeente ontstaan, had die gemeente een pastorie en kerk ook misschien? In 1701 is er maar een blanke katholiek, en na 30 jaar heeft er een hele groep bestaan? Die inmiddels ook weer opgehouden is te bestaan. Hoe konden immers anders de Protestanten de pastorie van den pastoor aan den dominee aanbieden?

Dat er geregeld priesters kwamen is zeker. De dominee van St. Kruis krijgt rond 1775 veel slaven bij zich, die vertellen in hun jeugd op St. Kruis door een voorbijtrekkend priester gedoopt te zijn. Zo zien we rond hetzelfde jaar zelfs een vaste priester op het eiland. In 1754 hadden de katholieken van den Deensen koning vrijheid van godsdienst gekregen, ze mochten kerken bouwen en priesters laten uitkomen, doch de katholieken werden uitgesloten van iedere gouvernements-betrekking.

De financiële manipulaties van den priester J. Sellanolle beviel den bisschop van Porto Rico niet, hij zond een plaatsvervanger. Men had in 1773 een kerk gebouwd.

In het journaal van Mr. Niewindt, tweede reis 1827, lezen we:

„Er wordt thans een nieuwe Roomsche kerk gebouwd, welke uiterlijk vrij goed schijnt te wezen, de kapel van welke men zich thans bedient is ellendig, zijnde op een zolder en is zeer klijn; hier is slechts één geestelijke zijnde een Spanjaard; vele Roomschen voornamenlijk geboren Curaçaoënaars bewonen dit eiland."

In 1844 bouwde men een nieuwe, toegewijd aan St. Petrus en St. Paulus. In 1858 werd de zorg voor het eiland toevertrouwd aan de Paters Redemptoristen. Zusters kwamen er, een school werd opgericht en Christus' bevel om overal het Evangelie te verkondigen, geschiedt dus ook nu op dat eiland St. Thomas.

We kunnen nog wijzen op de weldadigheid der Katholieken van St. Thomas.

Zo hielpen zij in 1847 pastoor Ten Brink op het Hollandse gedeelte van St. Maarten een kerk bouwen. Katholieke Curaçaoënaars, woonachtig op St. Thomas, stuurden 200 gulden voor het katholieke hospitaal op Curaçao.

Verder gaven de inwoners van St. Thomas aan Mgr. Niewindt grond voor de nieuwe kerk in het Oostelijke gedeelte van Curaçao.

Zij hebben ook medegewerkt voor de verbreiding van het geloof op de andere eilanden. De drie enige katholieken op Saba, die Mgr. Niewindt daar in 1836 aantrof, waren afkomstig van St. Thomas.

Men weet, dat zeer veel mensen uit Curaçao emigreerden naar St. Thomas. De schrijver Van Lennpe Coster spreekt er over, als hij in de dertiger jaren van de vorige eeuw St. Thomas aan doet.

Mgr. Niewindt schijnt veel contact te hebben gehad met verschillende bewoners van dat eiland; hij kent de situatie er goed. Als pastoor Smit van Santa Maria over St. Thomas naar Curaçao zal terugkeren, zet hij hem lang en breed uiteen, hoe de situatie er is en wijst er op dat hij op moet passen en geen standpunt moet innemen. Het blijkt een „wespennest".

Men vermeldde de dood van Mgr. Niewindt in 1860 ook uitdrukkelijk voor zijn vrienden op St. Thomas.

ARTHUR VAN SCHENDELS LAATSTE ROMAN.

De geschiedenis van den Huis.

De horlogemaker Elooy Klinckert liet in 1659 in de Sint Jorisstraat te Amsterdam een huis bouwen. Dat was sinds lang zijn droom en zijn wens geweest. In de gevel werd een steen aangebracht met het opschrift: 't Is alles Ydelheit.

Zijn neef Gideon, die in de handel was en veel meer geld gezat, was daar een beetje jaloers op en hij bouwde een nog veel mooier huis aan de Heerengracht, en hij zette er op „Vanitas Vanitatum". Over dit huis aan de Heerengracht handelt de roman, die Arthur van Schendel in het jaar 1943 schreef en die nu onlangs bij J. M. Meulenhoff te Amsterdam uitkwam.

Nog eens te meer bemerkt men in deze laatste roman dat Arthur van Schendel nooit in wezen veranderd is, dat er geen sprake is geweest van een kentering in zijn werk, die men dan doorgaans met het Fregatschip laat aanvangen. Zijn werk is alleen voortdurend gerijpt en zijn onderwerp werd afwisselender en rijker met de jaren.

Het Oude Huis is een prachtig voorbeeld van van Schendels schitterende genrekunst, het bezit de beperkingen, maar het heeft ook de vele zo uitnemende eigenschappen dit werk van den beginne eigen. het vertoont in iedere zinsnele zijn volleerd en zijn onovertrefbaar vakmanschap. Het is levendig genoeg, maar het heeft de levendigheid, niet van het drama, maar van het bewogen tafereel. Er wordt veel in gezien, er wordt veel in gehoord, er wordt weinig besproken of gedacht. Het is buitengewoon, zelfs voor Arthur van Schendel ongewoon, treffend in sfeerschepping. Men bewondert er herhaaldelijk de grote scuggererende kracht van deze beschrijvingskunst, die zo onvergetelijk juist het ogenblik vast kan leggen.

In het huis aan de Sint Jorisstraat is het stil geworden, de buurt werd verlatener.

„Maar zo stil kon het zijn", schrijft Arthur van Schendel, „dat er op de zomerdag, wanneer de vensters open stonden, niets te horen was dan, uit de Reguliersdwarsstraat, nu volgebouwd, het trappelen van paarden, terugkerend naar hun stal".

Dit is zo eenvoudig en zo goed en zo is het hele boek door, nimmer aflatend. Er gebeurt niet zo erg veel in, maar het huis aan de Heerengracht dat, naar Barbera Klinckert, die het als musicienne weten kon, gelijk een muziekstuk gecomponeerd was, wordt evenals destijds het Fregatschip, tot een levend iets.

Het is geen wonder, dat geheel op het einde van het boek het muzikale in dat huis nog eens gereleveerd wordt als de laatste bewoner Franciscus Luyter het inderdaad in de tonen van een compositie klinken laat.

De mensen gaan, zij veranderen het huis van buiten en van binnen, de wandversiering, de gebruiken wisselen, het huis vertoont de luimen van zijn bewoners, het is stil met de stille en opgetogen met de luidruchtigen, maar het blijft nog lang nadat zij gingen en het heeft iets, dat niet verandert en dat de vele jaren door zich handhaaft tot een eigen leven.

In de veranderingen aan het huis in de verscheidenheid van zijn bewoners kan men ook de loop van de tijd volgen en zo heeft Arthur van Schendel hier tevens, onopvallend een stuk geschiedenis van Amsterdam verbeeld, dat ons allen, maar vooral den Amsterdammers, dierbaar moet zijn. Hij heeft er tevens de beste eigenschappen van de Nederlandse volksaard getoond, de kieskeurigheid, die de gulheid niet behoeft uit te sluiten.

Het Oude Huis is een mooi, een voornaam en een wijs boek.

Jos. Panhuijsen